

**Студијски програми:** Основне академске студије хемије (ОХ), Основне академске студије биохемије (ОБХ), Основне академске студије хемије-контрола квалитета и управљање животном средином (ОКК)

**Врста и ниво студија:** Основне академске студије првог степена

**Назив предмета:** Органска хемија I      **Шифра:** 3-103

**Наставник:** Јанош Ј. Чанади, Евгенија А. Ђурендић

**Статус предмета:** Обавезан

**Број ЕСПБ:** 9

**Услов:** нема

**Циљ предмета:**

Стицање уравнотеженог знања о основним концептима органске хемије (о функционалним групама органских једињења и о структури, својствима и реактивности одабраних класа органских једињења). Развијање способности за разумевање везе између структуре органских једињења и њихове реактивности у хемијским реакцијама. Развијање способности за тумачење реакционих механизама синтезе и трансформације одабраних класа органских једињења приликом решавања теоријских практичних проблема у органској хемији. Развијање практичних вештина неопходних за безбедан рад у органској лабораторији.

**Исход предмета**

Након успешно савладаног курса студент је у стању да: демонстрира стечено знање о карактеристичним функционалним групама у органским молекулама и о њиховим трансформацијама; на једноставним примерима демонстрира знање основних принципа и законитости по којима се дешавају хемијске трансформације органских једињења; демонстрира стечено знање о номенклатури, структури, својствима и карактеристичним реакцијама одабраних класа органских једињења; користи једноставне моделе молекула органских једињења за приказивање њихове просторне структуре; демонстрира познавање основних лабораторијских техника у органској хемији; безбедно рукује лабораторијском опремом, прибором и апаратурама неопходним за извођење синтезе, раздвајање и пречишћавање органских једињења из наведених класа.

**Садржај предмета**

**Теоријска настава**

Увод у органску хемију. Структуре и везе. Органске киселине и базе. Структура метана, етана и ацетилена. Природа органских реакција. Функционалне групе. Алканси и алкил групе. Изомери. Именовање алкана. Конформације етана. Цртање хемијских структура. Циклоалканси. Земни гас и нафта. Алкени. Именовање и електронска структура алкена. *Cis-trans* изомерија. Природе и врсте органских реакција. Механизми органских реакција. Механизам адисије хлороводоника на етилен. Адисија халогеноводоника на алкене. Марковниковово правило. Реакције алкена. Алкини. Реакције алкина. Ароматична једињења. Структура и реакције бензена. Полициклични ароматични угљоводоници. Стереохемија и тетраедарски угљеници. Алкилхалогениди. Нуклеофилне супституционе реакције. Елиминационе реакције. Алкохоли, етри и феноли. Синтезе и реакције. Циклични етри. Тиоли и сулфиди. Алдехиди и кетони. Синтезе и реакције алдехида и кетона. Грињарови реагенси. Карбоксилене киселине и деривати киселина. Глицериди и сапуни. Најлон и полиестри. Алфа супституције и кондензације карбонилних једињења. Естарске кондензације. Амини. Структуре, особине и реакције амина. Хетероциклични амини. Угљени хидрати. Фишерове пројекције и цикличне структуре. Реакције моносахарида. Гликозиди. Дисахариди. Полисахариди. Аминокиселине, пептиди и протеини. Структуре и особине. Основни органски полимери.

**Практична настава**

Експериментално извођење неких основних операција у органској лабораторијској пракси. Дестилације, прекристалисање и екстракција. Основне реакције свих класа једињења обухвћених програмом.

**Литература:**

1. K. P. C. Vollhardt, N. E. Schore: *Органска хемија*, (превод са енглеског), Дата Статус, Београд, 2004.
2. Е. Ђурендић, С. Велимировић, В. Ђирин-Новта: *Практикум из органске хемије*, Природно-Математички факултет, Нови Сад, 2001.
3. John McMurry: *Fundamentals of Organic Chemistry*, 7th Edition, Brooks/Cole Publishing Comp. 2010.

Предавања	Број часова активне наставе			Остали часови
	Вежбе	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад:	
3	Рачунске	Лабораторијске 3	2	

**Методе извођења наставе:**

Предавања, лабораторијске вежбе, колоквијуми, консултације.

**Оцена знања (максимални број поена 100)**

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	5	писмени испит	40
практична настава	20	усмени испит	15
колоквијум-и (2 колоквијума)	20		